

THEMA:

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

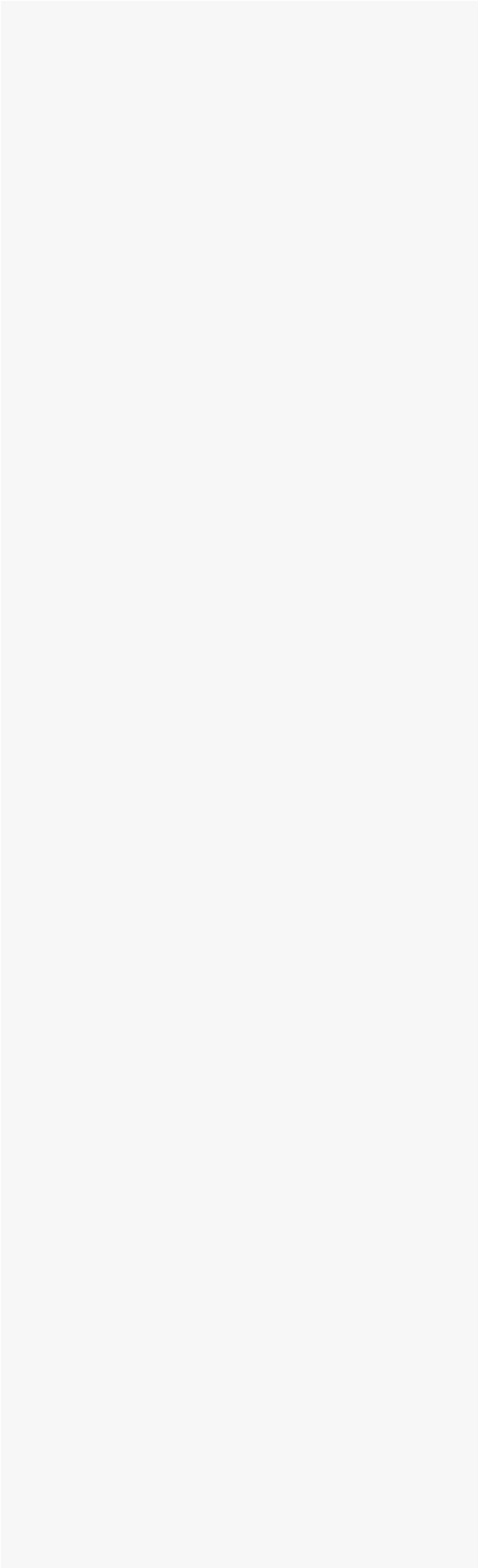
Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

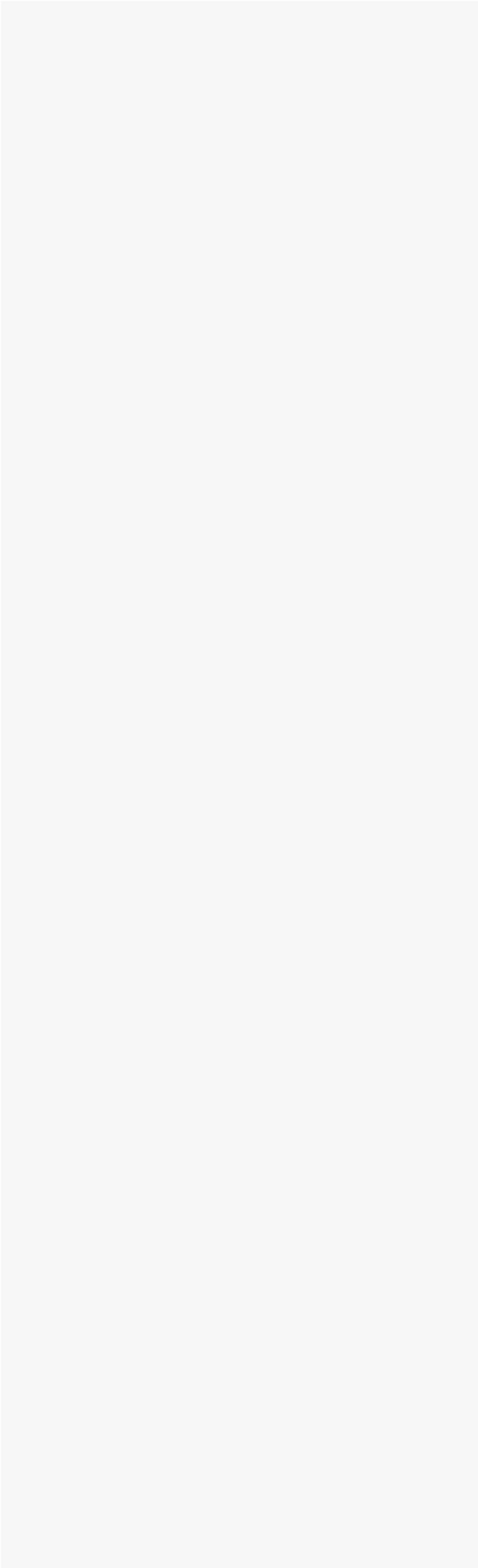
Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

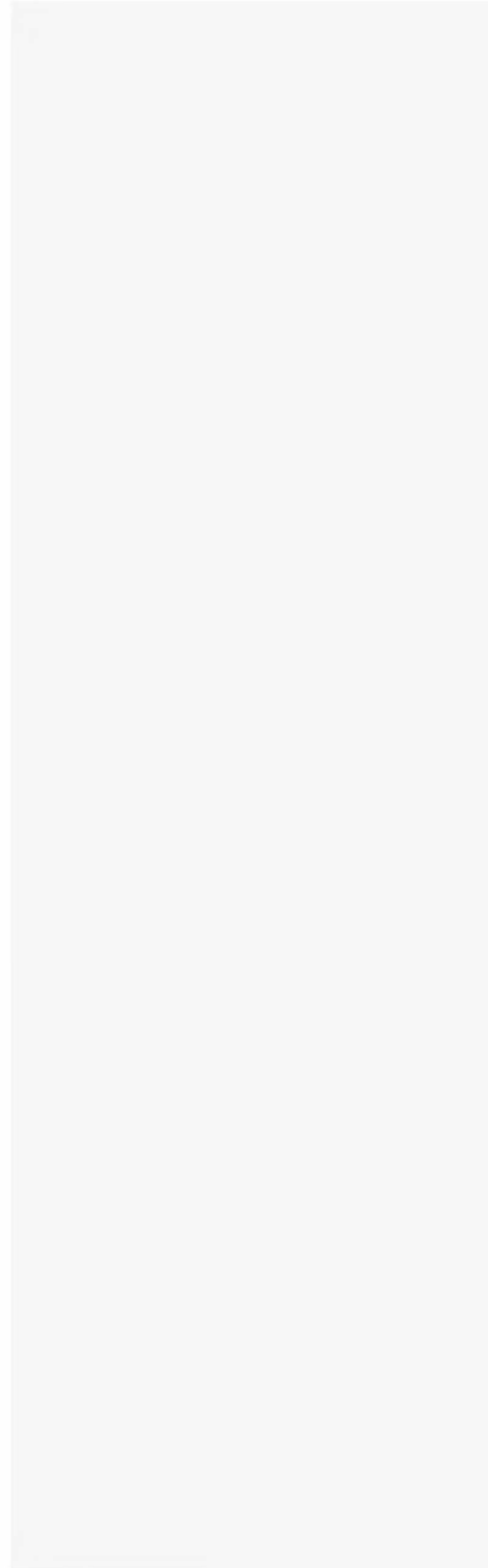

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

THEMA

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

THEMA:

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

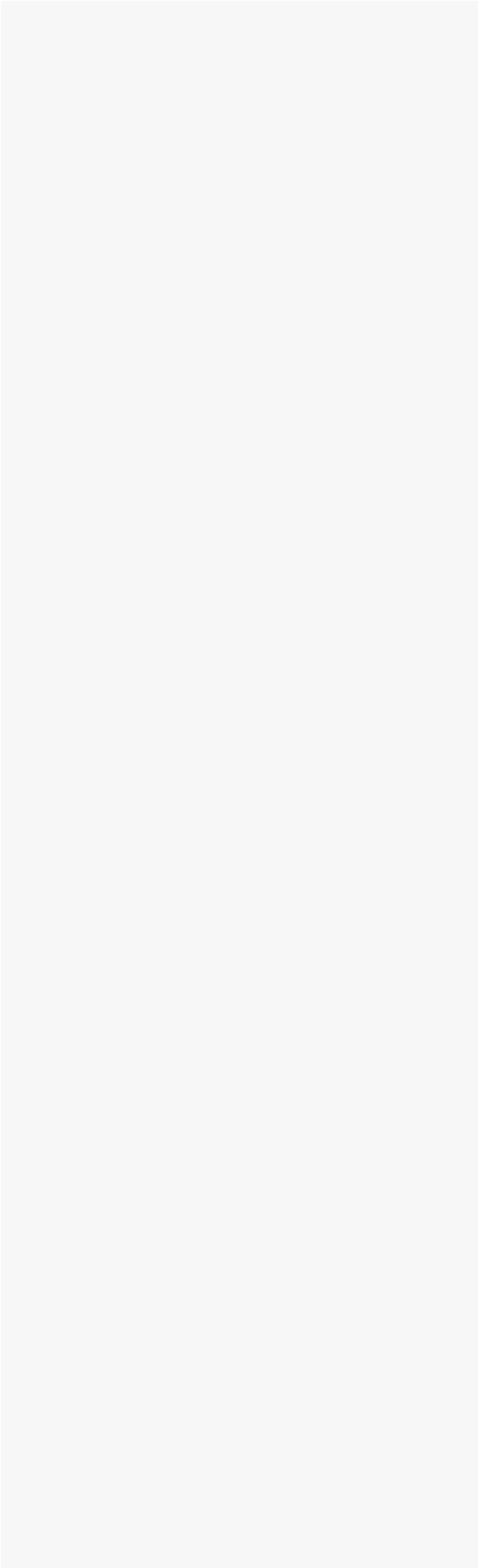
Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

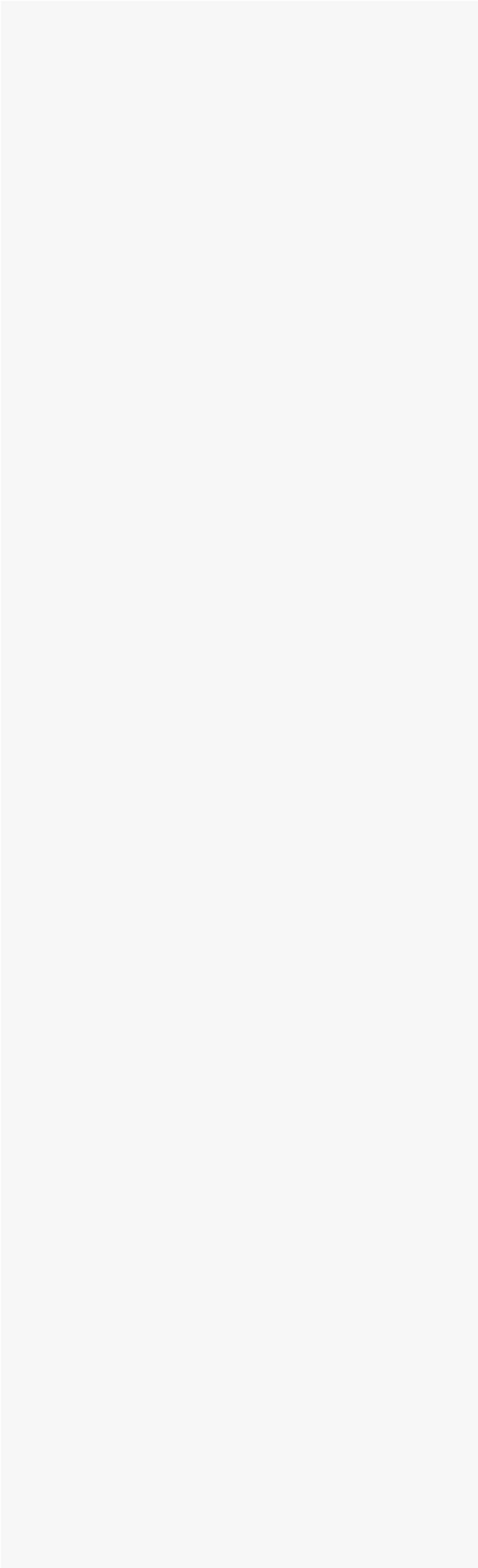
Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

•

THEMA: ~~extra vragen~~ ~~9lastige zaken~~0

BIJENGEZONDHEID EN NEONICOTINOÏDEN

Extra vragen maken (lastige zaken)

5.1.2.e

Vraagsteller:

Vraag 31: **Wat komt er in het Actieprogramma Bijengezondheid te staan?** (5.1.2.e -op 7 jan)

Antwoord:

- Het Actieprogramma Bijengezondheid zal zich richten op vier pijlers die een oorzaak kunnen zijn van bijensterfte, namelijk gewasbeschermingsmiddelen, ziekten en plagen van bijen, voedselaanbod voor bijen en de professionaliteit van imkers.
- Ik heb daarvoor breed uitgenodigd en gevraagd om input en voorstellen, maar ook om uw concrete inzet!
- Op 11 november is mij door de betrokken partijen een Actieprogramma Bijengezondheid aangeboden met prioritaire acties op alle pijlers en voorzien van een voorraadagenda.
- Intussen heb ik u dat Actieprogramma doen toekomen met mijn reactie erop: ik steun dit hele programma van harte.
- Mijn inzet, ook in financiële zin, heb ik u aangegeven. Ik zet me in het bijzonder in voor 3 zaken: het faciliteren van het Bijenberaad in oprichting gedurende één jaar, het bijdragen aan a) het inrichten van een 'Bijenmakelaar' -functie gedurende 3 jaar en b) het opzetten en uitvoeren van een surveillanceprogramma

gedurende 4 jaar.

Vraagsteller:

Vraag 32: **Wat zijn de consequenties voor de nabije toekomst** in NL van het tijdelijke verbod van de drie neonicotinoiden?

Antwoord:

- Het Ctgb heeft dit Europese besluit geïmplementeerd en is Op dit moment is het Ctgb bezig met de implementatie van het Europeses besluit. Dat zal per 30 september jongstleden ingegaan.
- Hierbij zijn 11 NL toelatingen ingetrokken en 7 NL toelatingen ingeperkt.
- Toelatinghouders zijn als belanghebbenden in dit proces nauw betrokken. Momenteel worden de bezwaarschriften van de toelatinghouders en de Bijenstichting inhoudelijk behandeld.
- Toelatinghouders kunnen studies en gegevens aanleveren om een veilig gebruik aan te tonen, als zij weer een toelating nastreven. Deze studies worden door de onafhankelijke EFSA beoordeeld. Alleen als er geen effecten zijn op mens en dier en geen onaanvaardbare effecten op het milieu kan er weer een toelating komen.
- Het verbod was overigens niet tijdelijk; de EC heeft enkel aangegeven na een ..tal jaren de uitvoeringsverordening

te gaan evalueren.

Vraag 33: Waarom geen totaal verbod op neonicotinoïden?

5.1.2e ~~-~~aangevuld

Antwoord:

- ~~1.~~• De Europese Commissie heeft een aantal neonicotinoïden verboden of ingeperkt naar aanleiding van EFSA-rapport. ~~Ik heb het Ctgb gevraagd dit besluit direct te implementeren~~Dit besluit is inmiddels door het Ctgb geïmplementeerd.

 - Toepassingen waarvoor de aanvaardbare-risico's aanvaardbaar zijn binnen de bestaande juridische kaders geconstateerd, hoeven niet te worden niet verboden of ingeperkt en juridisch kàn dat ook niet.Ik heb geen wetenschappelijk bewijs waarmee ik andere neonicotinoïden kan verbieden.
 - Wanneer nieuwe wetenschappelijke inzichten onaanvaardbare risico's voor mens, dier of milieu aantonen, zal het Ctgb ingrijpen in huidige toelatingen.

~~De EFSA-beoordeling van 2 andere neonicotinoïden is gaande.~~
- ~~2.~~• Ook voor de werkzame stof fipronil is door de Europese Commissie een besluit genomen in lijn met de neonicotinoïden. Ik heb Ctgb gevraagd naar de mogelijke gevolgen voor Nederlandse toelatingen te kijken, maar er zijn hier geen NL toelatingen in bij-aantrekkelijke gewassen.

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

Vraagsteller:

Vraag 35: **Wat houdt het aangenomen besluit van de EC voor NL in?** (5.1.2.e op 18 dec)

Antwoord:

- Voor de drie beoordeelde stoffen imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin is het volgende besloten:
 - intrekken van gewastoepassingen in bij-aantrekkelijke gewassen met uitzondering van wintergranen, de teelt onder glas en toepassingen na de bloei uiterlijk 30 september 2013
 - behandeld zaad mag niet meer worden gebruikt of verhandeld vanaf 1 december 2013
 - niet-professionele toepassingen van de drie beoordeelde stoffen worden ingetrokken
- [Als gevolg hiervan zijn door het Ctgb 11 NL toelatingen ingetrokken en 7 NL toelatingen ingeperkt.](#)

Vraag 36: **Bezwaarprocedure neonicotinoïden in NL (Syngenta en Bayer vs Ctgb). Wat betekent dat?**

Antwoord: Ctgb en 5.1.2.e

De nu lopende bezwaarprocedure tegen de besluiten waarmee het Ctgb uitvoering heeft gegeven aan de "bijenverordening" Uitvoeringsverordening (EU) 485/2013, kan ertoe leiden dat de ingreep die in de betreffende toelatingen is gedaan, geheel of gedeeltelijk teruggedraaid moet worden. Het Ctgb acht de kans daarop niet groot, aangezien het in een voorlopige voorzieningsprocedure over deze besluiten volmondig in het gelijk is gesteld door de rechter (CBb).

Vraagsteller:

Vraag 37: **Per wanneer gaat NL neonicotinoïdenbesluiten invoeren en wat houden deze wijzigingen in?**

Antwoord:

- Het Ctgb ~~zal~~ heeft, conform besluit, per 30 september ~~110~~ middelen ~~intrekken~~ ingetrokken en het gebruik van ~~76~~ middelen ~~beperken~~ beperkt.
- Van de ~~110~~ in te trekken middelen zijn 8 middelen bestemd voor niet-professioneel gebruik.
- Het Ctgb ~~heeft zal~~ geen gebruik gemaakt maken van een respijtperiode.
- Per 1 december 2013 is het gebruik en op de markt zetten van behandeld zaad met imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin voor bij-aantrekkelijke gewassen, met uitzondering van wintergranen, kastoepassingen, niet meer toegestaan.
-

Vraagsteller:

Vraag **38**: **motie 4, nr. 125 (27858), Ouwehand, Van Gerven en Schouw** aangehouden: **'Verzoekt de regering, een moratorium in te stellen op het gebruik van neonicotinoïden totdat vaststaat dat zij geen schadelijk effect hebben op bijen en de volksgezondheid'**. ^{5.1.2.e} ~~op 18 dec~~

Antwoord:

- Deze motie heb ik uitgevoerd, daar waar wetenschappelijke aanleiding was tot ingrijpen in toelatingen en zoals neergelegd in het EU besluit aangaande de neonicotinoïden
- Het besluit door het Ctgb heeft per 30 september zijn beslag.
- Per brief aan de Europese Commissie (EC) en Commissaris ^{5.1.2.e} aangedrongen ook het herbeoordelingsproces van de laatste twee neonicotinoïden, acetamiprid en thiacloprid, snel af te ronden. De EC heeft mij laten weten dat dit in 2014 bij de periodieke gehele herbeoordeling wordt opgepakt en dat EFSA geen aanleiding ziet dit proces naar voren te halen omdat er geen onaanvaardbaar effect op mens, dier en milieu wordt verwacht.

- Mocht de herbeoordeling door EFSA aanleiding zijn, verwacht ik wederom een besluit op communautair niveau.

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

Vraag 40:

Hoe zit het met de EU beslissingen van de 2 resterende neonicotinoïden acetamiprid en thiacloprid? 5.1.2.e

7jan

Antwoord:

- U bent per brief van 8 oktober ~~j|2013~~ geïnformeerd
- Commissaris 5.1.2.e DG SANCO, heeft mij per brief van 27 augustus laten weten dat er een risico is dat herbeoordeling van deze twee stoffen (op enkel het risico voor bijen) zou overlappen met de aanstaande algehele herbeoordeling van deze twee stoffen, waar alle risico's voor mens, dier en milieu worden gezien.
- Hiermee wordt gestart in 2014 en dit wordt naar verwachting in 2015 afgerond.
- Vooruitlopend op het EU proces heb ik het Ctgb gevraagd om deze twee stoffen versneld te bezien, met oog op het risico voor bijen. Het betreft 7 middelen op basis van thiacloprid en 1 middel op basis van acetamiprid.
- Nieuwe studies geven geen directe aanleiding om versneld (d.w.z. vooruitlopend op het EU-herbeoordelingsproces) te gaan herbeoordelen.
- Echter, de studies waarin het effect op bijen van combinaties van stoffen is onderzocht, tonen aan dat de toxiciteit voor bijen van deze stoffen mogelijk verhoogd

wordt als de stoffen in combinatie met andere gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast.

- In principe wordt het potentieel effect van synergisme in risicobeoordelingen meegenomen.
- Op dit moment onderzoekt het Ctgb in hoeverre andere stofcombinaties synergisme vertonen. EFSA zal worden gevraagd, in samenwerking met Ctgb en andere kennisinstituten, om een prioriteitenlijst van stoffen met synergistische interacties te maken die als eerste zullen worden onderzocht.
- Het Ctgb zal hierover met een eerste conclusie-aanbeveling komen ~~in februari 2014~~.

THEMA:

MOTIES A) (Van Gerven) HEFFINGEN

B) (Graus)VERVANGING MIDDELEN door niet-chem varianten

C) (Ouwehand) VERBOD VERKOOP VAN NEONICS AAN
PARTICULIEREN

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Vraag 46:

Hoe staat het met de motie Ouwehand over het verbod van verkoop van neonicotinoïden aan particulieren?

Antwoord:

- In mijn brief van 1 juli heb ik u aangegeven hoe ik deze motie zal uitvoeren.
- Sinds 30 september kunnen particulieren geen gewasbeschermingsmiddelen op basis van imidacloprid meer gebruiken. Voor thiamethoxam, clothianidin, fipronil en acetamiprid zijn geen middelen voor niet-professioneel gebruik toegelaten in Nederland.
- Er zijn op dit moment nog 3 toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen op basis van thiacloprid voor niet-professioneel gebruik in Nederland toegelaten. Met de Europese herbeoordeling van thiacloprid zal door EFSA worden gestart in 2014. ~~Als deze herbeoordeling daartoe aanleiding geeft en de EC een voorstel indient voor een verbod op middelen met thiacloprid, dan zal ik de EC daarin steunen en het EU-verbod zo spoedig mogelijk daarna in Nederland implementeren.~~ Zoals ik u eerder heb aangegeven, vind ik het wenselijk om het Europese spoor te volgen. Een verbod alleen in Nederland is mijns inziens niet nuttig en wenselijk.
- Op basis van een eerste beoordeling heeft het Ctgb mij geadviseerd geen herbeoordeling voor biociden uit te laten voeren aangezien daar geen feitelijke gronden voor aanwezig zijn. Zoals

Commented § 1.2g: De versnelde herbeoordeling voor bijen wordt dus niet meer gedaan door EFSA, zie ook antwoord 40. In EU wordt de 'reguliere' herbeoordeling gedaan door lidstaten.

aangegeven ziet het Ctgb vooralsnog geen
aanleiding tot ingrijpen op de toepassingen
van thiacloprid.

Vraagsteller:

Vraag **47**: **Waarom nu geen verbod op particulier gebruik van gwb middelen?**

Antwoord: **actualisatie** 5.1.2.e

- Het komt vreemd over dat een professional het middel niet mag gebruiken, maar een **particulier** wel.
Particulieren gebruiken minder, maar kennen de risico's minder goed.
- Naar die risico's en eventuele acties (met inbegrip van een verbod) wil ik goed kijken. Daarbij betrek ik uw motie over 'verkoop achter de toonbank' van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.
- Geen harde aanwijzingen dat sprake is van onaanvaardbare risico's.
- Er is een grote kans dat particulieren naar andere, niet-beoordeelde middelen overstappen of illegaal importeren, die mogelijk schadelijker zijn.

Commented 5.1.2.e: Komt dat wel eens voor? Moet dat hier gemeld worden en voegt het wat toe?

THEMA: ienm-gzhr-vragen

GEZONDHEID EN GWBMIDDELEN

Ienm: gzhr vragen!

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Vraagsteller: 5.1.2.e

Vraag **49**: **Wat is de stand van zaken m.b.t. het advies van de Gezondheidsraad?**

Antwoord:

- Ik heb de Gezondheidsraad om advies gevraagd over mogelijke gezondheidsaspecten bij omwonenden.
- Onderdeel daarvan is een voorstel voor het bepalen van blootstelling.
- Ik verwacht een advies eind januari 2014.
- Ik wil hier dus niet op vooruitlopen. Ik heb wel het RIVM gevraagd enkele voorbereidende werkzaamheden te doen.

Vraagsteller:

Vraag 50: **Consumenten krijgen per dag met de voeding residuen van meerdere gewasbeschermingsmiddelen binnen. Levert dit gevaar op?**

Antwoord: **actualisatie 18 dec VWS (**5.1.2.e**)****-en**5.1.2.e

- De zorg bestaat dat blootstelling aan verschillende stoffen (cumulatieve blootstelling) die op eenzelfde manier werken, zal leiden tot risico's voor de consument.
- Bij de huidige beoordelingswijze wordt gekeken naar de risico's van residuen van één stof.
- Onderzoek laat tot nu toe zien dat de huidige beoordelingswijze ook voldoende beschermend is bij blootstelling aan meerdere stoffen.
- Er wordt in Europees verband gewerkt aan een methodologie voor de berekening van cumulatieve blootstelling en risicobeoordeling.
- Nederland levert hieraan een belangrijke bijdrage, onder meer het RIVM. Het kabinet steunt dit onderzoek
- Op dit moment is er echter nog geen internationaal afgestemde methodologie beschikbaar.
- Als de nieuwe methodes beschikbaar zijn zal het kabinet hiermee de risico's verder onderzoeken.

Vraagsteller:

Vraag 51: **Hoe communiceert de overheid over residuen?**

Antwoord:

- De website van het Voedingscentrum bevat een speciale sectie met veel informatie over gewasbeschermingsmiddelen. Deze website is bedoeld om de consument op objectieve wijze te informeren over residuen en de gezondheidseffecten.
- De NVWA publiceert elk half jaar een voortschrijdende rapportage over residuen van gewasbeschermingsmiddelen op levensmiddelen in de laatste twee jaar.
- Een uitleg voor de consument over de resultaten van het NVWA-onderzoek wordt op de website van het Voedingscentrum geplaatst.

Vraagsteller:

Vraag 52: **Vijf van de acht personen blijken glyfosaat in hun urine te hebben. Dat is toch heel schadelijk voor de gezondheid. Gaat u nu de NVWA opdracht geven om ons voedsel op deze stof te testen?**

Antwoord: **18-dec actualisatie VWS** ^{5.1.2.e} **en** ^{5.1.2.e}

- Dit is de primaire verantwoordelijkheid van VWS. Maar los daarvan wil ik wel het volgende opmerken:
 - De aanwezigheid van sporen van gewasbeschermingsmiddelen in het lichaam zegt op zich niets over de schadelijkheid. Bepalend hiervoor zijn de niveaus waarin de stoffen aanwezig zijn, eventueel in combinatie met de duur of frequentie van die aanwezigheid.
 - Het onderzoek zegt niets over de wijze waarop de personen glyfosaat in hun lichaam hebben gekregen, via het voedsel, via water.
 - Er kunnen residuen gevonden worden in levensmiddelen, met name granen. De NVWA vindt geen overschrijdingen van de residulimiet (MRL).
 - Het RIVM heeft dit rapport beoordeeld en kwam tot de conclusie dat de gevonden glyfosaatwaarden in de urine, geen risico vormen voor de gezondheid.

Tenslotte merk ik op dat ik in de tweede Nota een verbod op het gebruik van glyfosaat op verhardingen heb opgenomen.

Vraagsteller:

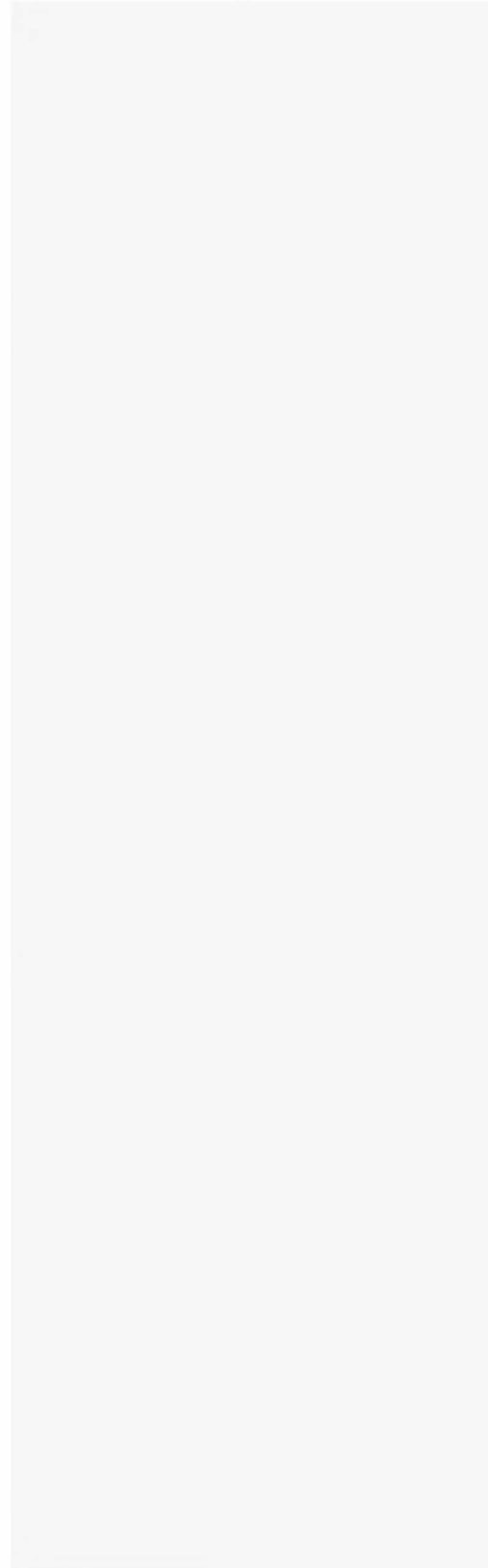
Vraag 53: Volgens Trouw (13 juni) heeft 60% van de onderzochte Nederlanders glyfosaat in de urine. Komt dat door onkruidbestrijding op verhardingen, zoals winkelstraten?

Antwoord: 5.1.2.e -en 5.1.2.e 18 dec

- Dat is niet onderzocht. Mensen kunnen glyfosaat ook op andere manier binnen krijgen, bijvoorbeeld via het voedsel.
- Ik vind het belangrijk dat de leefomgeving niet onnodig wordt blootgesteld aan gewasbeschermingsmiddelen. Het bericht onderstreept daarvan het belang.
- Overigens heeft het RIVM geen aanwijzingen dat de gevonden glyfosaatwaarden in de urine reden tot zorg geven

THEMA:

DIVERSEN

Buiten reikwijdte verzoek

• ..

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek